

О. О. Сухобокова

Стефанишин-Пайпер Гайдемари-Марта

СТЕФАНИШИН-ПАЙПЕР Гайдемари-Марта (Stefanyshyn-Piper Heidemarie Martha; 07. 02. 1963, м. Сент-Пол, шт. Міннесота, США) — американська астронавка українського походження. Капітан ВМС США. Орден княгині Ольги 3-го ступеня (2007). Державні нагороди США. Восьма жінка у світі, яка вийшла у відкритий космос і 43-я, яка здійснила космічний політ. Здійснила дві космічні місії (2006, 2008). Народилася в сім'ї українського священника зі Львівщини, примусово вивезеного до Німеччини під час 2-ї світової війни, та німкені, які емігрували до США. Ходила до української суботньої школи та церкви, займалася українськими народними танцями, була в «Пласті», говорить українською мовою та дотримується національних традицій. Закінчила Массачусетський технологічний інститут (1985). Пройшла підготовку у Вишкільному центрі рятувальних та підводних операцій ВМС у м. Панама (шт. Флорида), отримала військовий фах офіцера-підводника та офіцера-рятувальника ВМС. 1994 була відряджена до Командування Морських Систем ВМС США, де служила як офіцер підводного обслуговування кораблів, здійснювала підводний ремонт океанських лайнерів. 1996 відібрана в кандидати до складу астронавтів Національного управління з аеронавтики та дослідженню космічного простору (NASA). Після дворічної підготовки здобула кваліфікацію спеціаліста космічних місій за спеціальністю провідного астронавта з питань старту й приземлення космічних апаратів та була прийнята до Відділу астронавтів NASA як член групи, що займалася спорядженням астронавтів у день відльоту, згодом — до відділу з діяльності астронавтів у відкритому космосі. У вересні 2006 на кораблі «Атлантик» здійснила свій перший політ тривалістю 11 днів у складі команди з

шести астронавтів. Її завданням було встановлення сонячних батарей на зовнішній поверхні МКС, для чого вона виконала два виходи у відкритий космос. У листопаді 2008 відбулася її друга космічна місія на кораблі «Індевор», під час якої виконала три виходи у відкритий космос з метою розширення площі МКС і монтажу нового обладнання. Загальний час перебування у відкритому космосі протягом двох місій — 33 год. 42 хв. 2009 повернулася на службу у ВМС США. З травня 2011 по липень 2013 командувала дивізією морських сил «Кардерок» Центру ВМС у штаті Меріленд, з липня 2013 — Південно-Західним регіональним центром технічного обслуговування в м. Сан-Дієго, штат Каліфорнія, а також відповідала за роботи з обслуговування ядерних суден у районі Сан-Дієго. 2015 завершила 30-річну службу у ВМС США. 2007 вперше відвідала Україну. 2019 в рамках Всесвітнього тижня Космосу на запрошення Посольства США в Україні прочитала лекції в навчальних закладах Харкова, Києва, Житомира, Львова.

Рекомендована література

1. Сухобокова О. Славетні українці діаспори: Гайдемарі Стефанишин-Пайпер — пластунка, яка двічі підкорила Космос // Ukrainian Magazine [Chicago]. 2020, 06 Feb.;
2. Navy Veteran Heidemarie Stefanyshyn-Piper // VA News. 2022, 26 Jan.;
3. Сухобокова О. Гайдемарі Стефанишин-Пайпер: американська українка, яка двічі була у відкритому космосі // Українки. 2024, 27 черв.

Бібліографічний опис:

Стефанишин-Пайпер Гайдемарі-Марта / О. О. Сухобокова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-888306>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).